

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma

Vaaralan toimintayksikkö

opetuslautakunta 20. 1. 2014

Sisällys

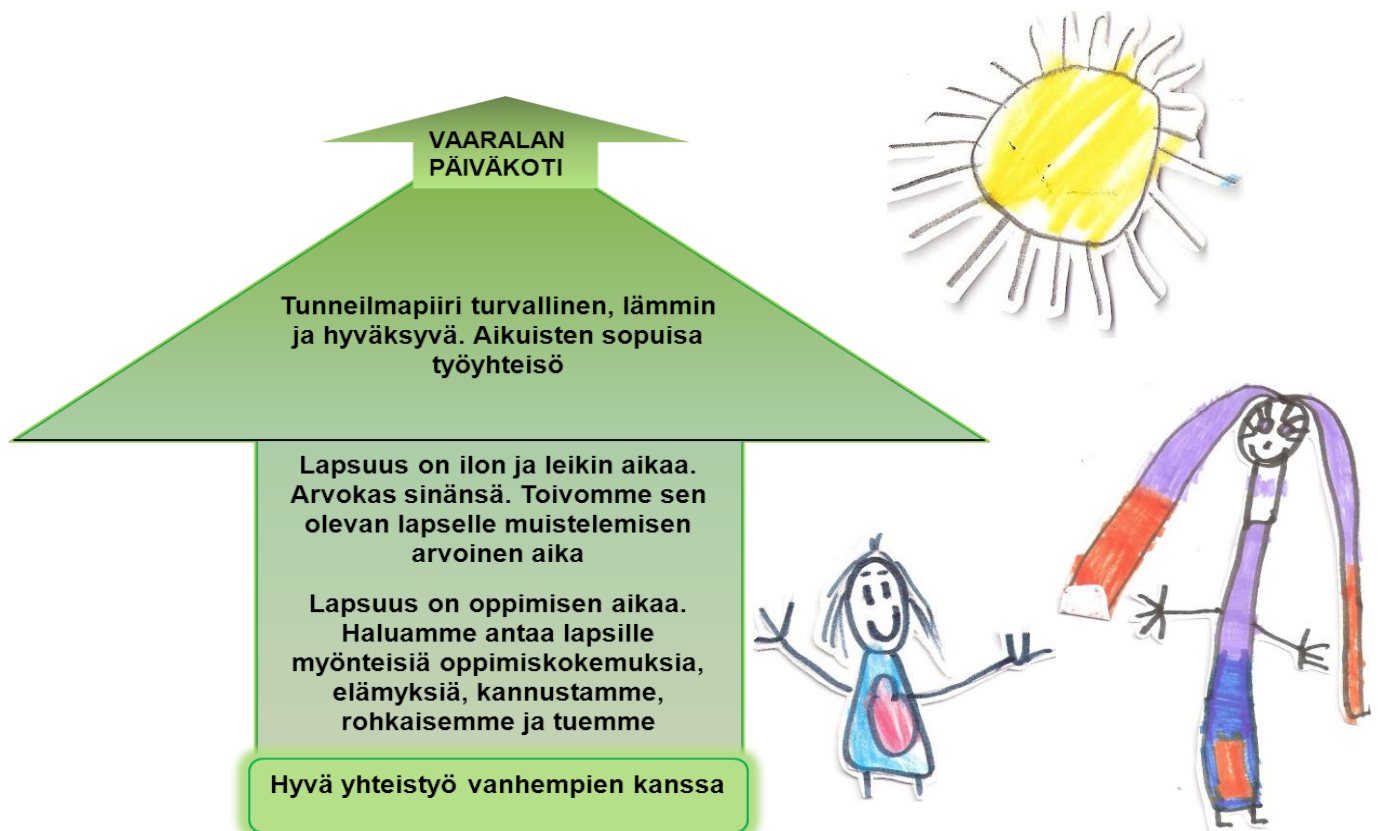
1	JOHDANTO	1
2	OPETUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	2
	2.1 Toiminta-ajatus.....	2
	2.2 Arvolähtökohdat.....	2
	2.3 Kasvattajuus ja lapsikäsitys.....	2
3	LASTEN PUHEENVUORO.....	3
4	YHTEISTYÖ PERHEIDEN KANSSA	4
5	TYÖ LASTEN PARISSA	5
	5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana	5
	5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri	5
	5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus	6
	5.4 Lasten leikki.....	8
6	OPPIMISTOIMINTOJEN ORGANISOINTI	9
7	MONINAISUUS VARHAISKASVATUKSESSA	11
	7.1 Kasvun ja oppimisen tuki	11
	7.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen ja uskontokatsomuskasvatus.....	12
	7.3 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys	13
8	ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN	13
	8.1 Esiopetuksen toiminta-ajatus ja tavoitteet.....	14
	8.2 Esiopetuksen järjestäminen ja oppimisympäristö	14
	8.3 Yhteistyö	15
	8.4 Sisältöalueet	15
9	TYÖYHTEISÖN RAKENTEET JA TOIMINNAN ARVIOINTI	17
10	YHTEISTYÖTAHOT JA KUMPPANUUDET	19
11	HYVINVOINTITYÖ	19
12	VARHAISKASVATUKSEN VIESTINTÄ	20

1 JOHDANTO

Vaaralan varhaiskasvatussyksikön varhaiskasvatussuunnitelma perustuu valtakunnalliseen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sekä Vantaan varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Vaaralan varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on toimia henkilökunnan työvälineenä ja käsikirjana suunniteltaessa ja toteutettaessa pitkäjänteistä ja tavoitteellista hoito-, kasvatusta ja opetustyötä. Jokainen ryhmä soveltaa suunnitelmaa huomioiden lapsen iän ja kehitystason sekä lapsiryhmän tarpeet. Suunnitelman tarkoituksena on myös kertoa vanhemmille ja muille yhteistyökumppaneillemme toimintamme tavoitteista, sisältöalueista ja toimintatavoista.

Vaaralan päiväkodin ryhmät (5) sijaitsevat Vaaralassa kahdella eri tontilla. Kolme ryhmää toimii Vaaralantiellä kahdessa eri kiinteistössä ja kaksi ryhmää kerrostalon alakerrassa Koivumäentiellä. Ryhmien rakenne voi vaihdella vuosittain. Vaarala on pientalovaltainen alue ja alueen väestöstä vain pieni osa on monikulttuurisia. Siksi myös päiväkodissamme on lähialueisiin verrattuna vähän monikulttuurisia lapsia. Vaaralassa ei ole omaa koulua vaan alueen lapset menevät pääasiassa Hakunilan ja Rajakylän alueen kouluihin.

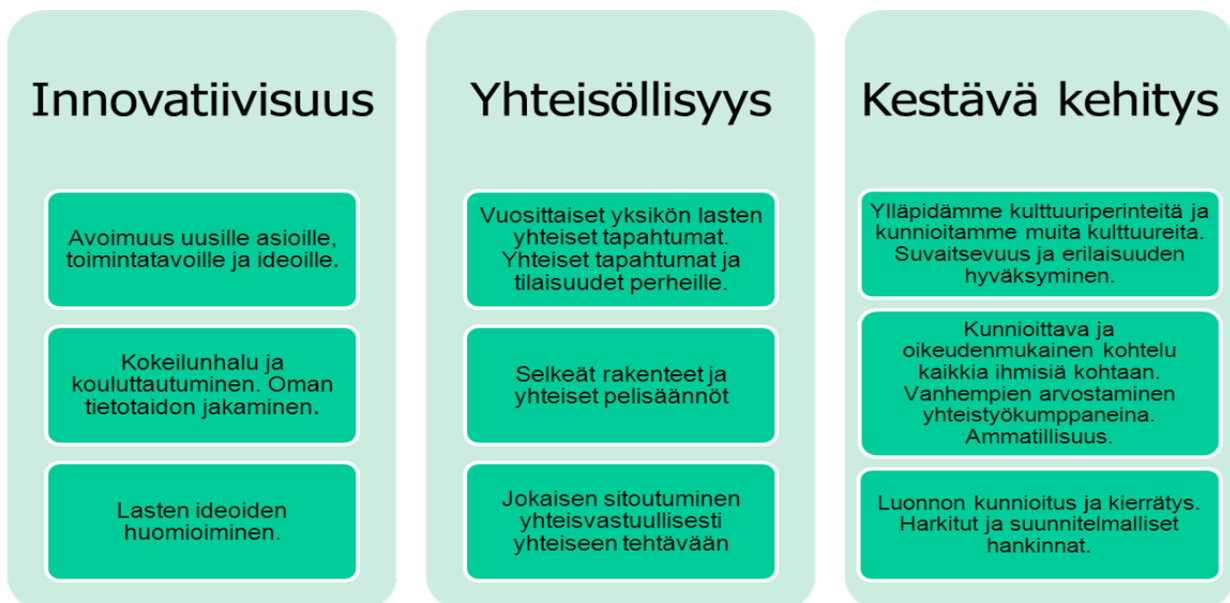
2 OPETUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Toiminta-ajatus

Lapsuus on arvokasta aikaa. Arvostamme lapsen yksilöllisyyttä ja annamme hänen kasvaa omana itsenään. Huomioimme lapsen vahvuudet ja tuen tarpeet. Toimimme yhteistyössä perheiden kanssa heitä ja omaa työtämme arvostaen. Tarjoamme lapselle turvallisen ja välittävän kasvuympäristön.

2.2 Arvolähtökohdat

Vaaralan päiväkodin arvot pohjautuvat Vantaan kaupungin arvoihin jotka ovat innovatiivisuus, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys. Meillä arvot näkyvät seuraavanlaisina asioina:

2.3 Kasvattajuus ja lapsikäisyys

Kasvattajina olemme leikkimielisiä, lämpimiä ja herkkiä vastaanottamaan lasten viestejä. Meillä on aikaa antaa lapsille hellyyttä ja hoivaa sekä huomioida lasten emotionaaliset tarpeet. Tarjoamme päivittäin lapselle syliä ja kiireettömyyttä sekä kehuja, kiitosta ja rajoja. Toimimme suunnitelmallisesti, tavoitteellisesti ja omaa työtämme arvioiden. Näin luomme lapselle parhaat mahdolliset edellytykset tasapainoiseen kehitykseen ja oppimiseen sekä vahvistamme lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, itsetuntoa ja vuorovaikutustaitoja.

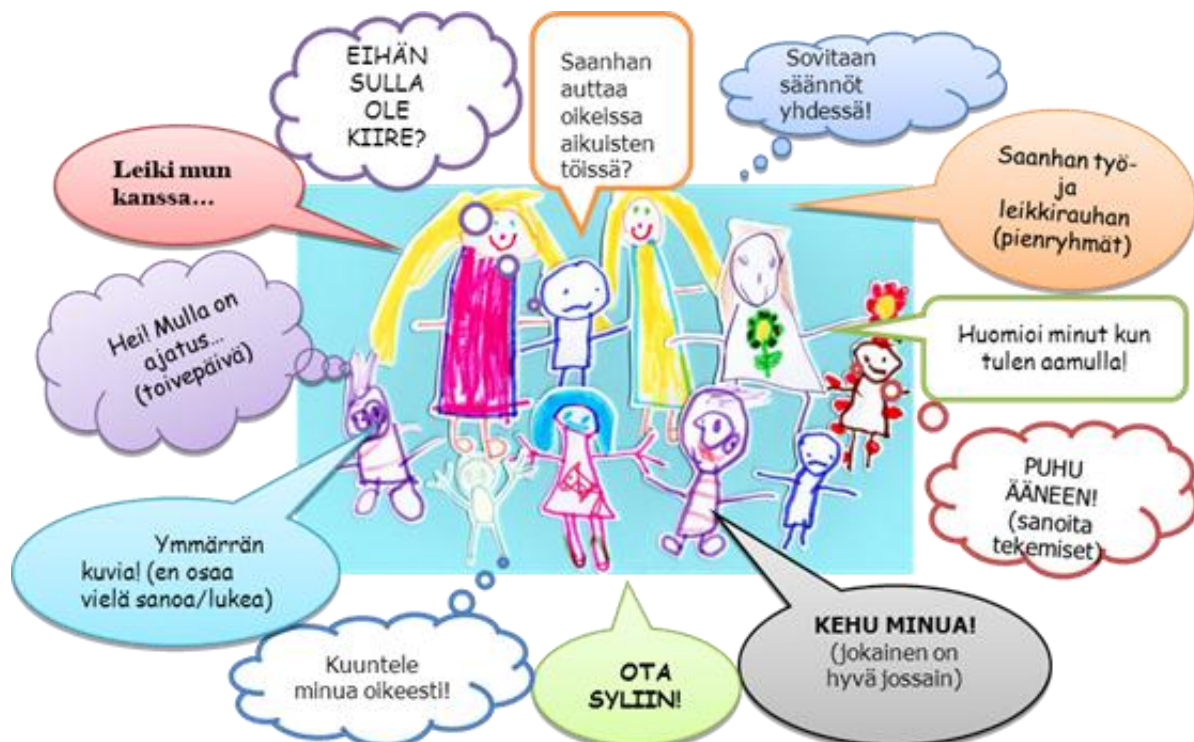
Olemme luoneet päiväkotiryhmiimme kodinomaisen tunnelman ja meille jokainen lapsi on tärkeä. Kunnioitamme lapsen persoonallisuutta ja otamme toiminnassamme huomioon lapsen toiveita ja kiinnostuksen kohteita. Teemme yhteistyötä vanhempien ja eri ammattiryhmien kanssa. Päivähoidon henkilökuntaa sitoo vaitiolovelvollisuus.

Kasvattajayhteisön jäsenenä kohtelemme toisiamme kunnioittavasti ja otamme vaikeat asiat puheeksi avoimesti ja rakentavasti. Emme salli epäasiallista käytöstä. Muistamme myös kehua ja kiittää työkaveria kun siihen on aihetta. Järjestämme vuosittain työyhteisön yhteisiä virkistätymisiltoja ja viljelemme huumoria.

3 LASTEN PUHEENVUORO

Meillä Vaaralan päiväkodissa on kannustava ja myönteinen ilmapiiri. Rohkaisemme lapsia ilmaismaan omia mielipiteitään ja tuemme vahvan itsetunnon kasvua. Meillä on aikaa pysähtyä ja kuunnella lasta. Suunnitelmiin jätämme tilaa lapsilta tulevien ideoiden toteuttamiseen.

Vaaralassa me kuuntelemme lasten toiveita:

4 YHTEISTYÖ PERHEIDEN KANSSA

Pidämme ensiarvoisen tärkeänä lämpimän, luottamuksellisen ja avoimen kasvatuskumppanuuden luomista vanhempien kanssa. Ennen hoitosuhteen alkua sovimme vanhempien kanssa rauhallisen ajan aloituskeskustelua varten. Keskustelu pidetään mahdollisuuksien mukaan aikuisten kesken ja tarvittaessa käytämme tulkkia. Keskustelussa käymme läpi vanhempien etukäteen täyttämän Lapsi kotiolioissa – lomakkeen ja täytämme muut tarvittavat lomakkeet. Aloituskeskustelu tarjoaa vanhemmille mahdollisuuden kertoa lapsesta sekä perheestä ja samalla vanhemmat tutustuvat päivähoito paikkaan, tiloihin, toimintaan ja henkilökuntaan. Keskustelussa sovimme vanhempien kanssa lapsen päivähoitoon tutustumisesta ja harjoittelusta. Lapsen harjoittelu tapahtuu aluksi vanhemman kanssa. Harjoittelun pituus määräytyy lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Näin lapselle tulee tutuksi päiväkodin arki.

Muutama kuukausi aloittamisen jälkeen laadimme lapsen varhaiskasvatussuunnitelman (Vasu) yhdessä vanhempien kanssa. Se on perustana lapsen varhaiskasvatukselle. Suunnitelmaan kirjaamme lapsen vahvuuksia ja mahdollisia tuen tarpeita liittyen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Yli kolmevuotiaiden lasten vasuun kirjaamme myös lapsen mielipiteitä päivähoidosta. Pidämme vasu-keskustelut säännöllisesti vuosittain, tarvittaessa useammin.

Arvioimme toimintaamme jatkuvasti. Toiminnan kehittämisen kannalta olennaista on perheiltä saamamme palaute. Vaihdamme päivittäiset kuulumiset tuonti- ja hakutilanteissa. Vanhempainillan järjestämme aina syksyisin. Vasu-keskustelujen lisäksi varaamme tarvittaessa aikaa rauhalliselle keskustelulle. Toimintavuoden aikana järjestämme erilaisia tapahtumia, joihin perheet voivat osallistua. Vantaan kaupunki järjestää vanhemmille sähköisen asiakastytyväisyyskyselyn noin joka toinen vuosi.

Meillä kasvattajilla on koulutuksen ja kokemuksen tuomaa tietoa ja osaamista lapsen kasvusta ja kehityksestä. Vanhemmat ovat oman lapsensa parhaita asiantuntijoita ja heillä on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Yhteistyössä turvaamme lapsen hyvinvoinnin.

5 TYÖ LASTEN PARISSA

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Kieli- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen kuuluvat varhaiskasvatuksen keskeisiin tavoitteisiin. Vuorovaikutuksessa lapsen kanssa autamme häntä ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan. Toimimme mahdollisimman paljon pienryhmissä, jolloin vuorovaikutus on yksilöllisempää lapsen kanssa. Meillä kasvattajilla on vastuu vuorovaikutustilanteiden sujuvuudesta ja laadusta. Hyvä vuorovaikutus on aitoa läsnäoloa, katsekontaktin ottamista, pysähtymistä lapsen tasolle ja vuoropuhelua lapsen ehdoilla.

1–3-vuotiaat lapset opettelevat puhumaan, joten he tarvitsevat paljon toistoja ja selkeää artikulaatiota. Nimeämme lapsille asioita ja esineitä, perushoitotilanteissa vaatteita ja lapsen kehonosia. Luemme lapsille paljon kuvakirjoja. Kannustamme lasta ilmaisemaan itseään omalla tavallaan. Laulamme helppoja lauluja, loruttelemme ja leikittelemme sanoilla. Soitamme monenlaista musiikkia ja tanssimme lasten kanssa. Kaikissa ryhmissä on käytössä kuvakortit, jotka auttavat lasta hahmottamaan päivän kulkua.

3–6-vuotiaiden lasten kanssa käytämme edellisten lisäksi hieman erilaisia menetelmiä. Käymme lasten kanssa kirjastossa tutustumassa erilaisiin kirjoihin. Päiväkodissa luemme satuja, loruja, jatkokertomuksia ja lapset tekevät omia tarinoita. Lasten kanssa riimitellään, rytmitetään ja tavutetaan sanoja. Harjoittelemme äänen käyttöä sisätiloissa, koska suurissa ryhmissä omaa äänen käyttöä on vaikea kontrolloida. Kasvattajatkin kiinnittävät huomiota omaan äänenkäyttöön ja puhetaansa. Tuemme lasten itseilmaisua tekemällä näytelmiä ja esittämällä pöytäteatteria, jotka opettavat lapselle myös esiintymistaitoja.

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Pienryhmiä suunniteltaessa otamme huomioon mm. ikätason ja kaverisuhteet. Vertaisryhmissä lapset oppivat vuorovaikutustaitoja toisilta ja mielikuvitus kehittyy. Säännöt ja rajat perustuvat lap-

sen turvallisuudelle ja turhat säännöt on karsittu pois. Päiväkodissämme kiusaamista ei sallita. Ristiriitatilanteet selvitetään keskustelemalla ja muistuttamalla pelisäännöistä, jotka on luotu yhdessä lasten kanssa. Päiväkodissämme on kiusaamisenvastainen suunnitelma.

Toiminnassamme huomioimme vuodenaikojen juhlat, tapahtumat ja lasten merkkipäivät. Käytämme kulttuuripalveluita hyväksemme esim. teatteriesitykset ja kirjastopalvelut. Mahdollistamme kaaverisuhteita yli ryhmärajojen erilaisten päiväkodin yhteisten juhlien ja tapahtumien muodossa.

5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus

Kaikilla päivittäisillä toiminnoilla on kasvatuksellinen ja vuorovaikutuksellinen merkitys ja ne ovat lapsille oppimistilanteita. Säännöllinen ja selkeä päivärytmi sekä päivittäiset rutiinit luovat lapsille turvallisuutta. Jokaisessa ryhmässä on käytössä kuvakortit, joissa päivän kulku on esitetty kuvien avulla. Näin lapsen on helpompi hahmottaa ja jäsentää päiväjärjestys.

Lapsen saapuminen päiväkotiin ja hakeminen päiväkodista

Aamulla lapsen saapuessa hoitoon toivotamme hänet tervetulleeksi ja vaihdamme kuulumiset vanhemman kanssa. Lasta haettaessa kerromme kuinka lapsen päivä on sujunut ja luovutamme lapsen hakijalle.

Hygienia ja siistiksi oppiminen

Vanhemmat huolehtivat lasten käsipesusta aamulla päiväkotiin tultaessa. Ennen ruokailutilanteita sekä wc:ssä käynnin jälkeen aikuiset huolehtivat lasten käsienpesusta. Päivittäin käytämme desinfioivaa käsihuuhdetta. Ruokailun jälkeen pidämme huolta lasten yleisestä siisteydestä. Hampaiden terveydestä huolehdimme imeskelemällä ruokailujen jälkeen ksylitolipastillin. Harjoittelemme ikätason mukaista omatoimisuutta, esimerkiksi vessassa käymistä.

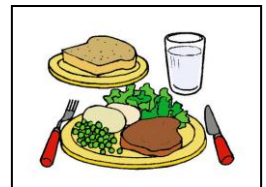
Pukeutumistilanteet

Pukeutumistilanteissa kannustamme lasta omatoimisuuteen, autamme ja ohjaamme tarvittaessa. Huolehdimme, että lapsen pukeutuminen on tilanteen- ja säänmukaista.

Ruokailu

Ruokailutilanne on rauhallinen ja miellyttävä hetki. Se on vuorovaikutustilanne, jossa opetellaan hyviä tapoja. Lasta ei pakoteta syömään vaan maistelemme uusia makuja. Aikuinen huolehtii, että jokainen lapsi saa itselleen sopivan kokoisen annoksen. Huomioimme ruokailuun liittyvät erityistarpeet. Vanhemmat lapset harjoittelevat omatoimisuutta ruokailutilanteissa annostelemalla itse ruuan ja voitelemalla leivän.

Uni/lepo

Kaikki lapset rauhoittuvat lepohetkeen klo 12–14 välillä. Lepohetki alkaa lapsen peittelemisellä ja pajaamisella. Kuuntelemme rauhoittavaa musiikkia tai satua. Lapsella voi olla oma unilelu, joka tuo hänelle turvallisuuden tunnetta. Huomioimme lasten yksilölliset unentarpeet. Lepohetken tarkoituksena on antaa niin pienille kuin isommillekin lapsille mahdollisuus rauhoittua hoitopäivän aikana.

Ulkoilu

Ulkoilemme lasten kanssa aamu- ja iltapäivisin, jolloin kunnollisten ulkoiluvälineiden merkitys on tärkeää. Huolehdimme siitä, että ulkoilutilanteet ovat lapselle turvallisia. Tarkistamme pihan ja sen turvallisuuden ennen lasten ulkoilua. Retkeillessämme lähiympäristössä ja liikkuessamme yleisillä kulkuvälineillä noudatamme erityistä varovaisuutta.

5.4 Lasten leikki

Meillä Vaaran päiväkodissa leikki on keskeinen toimintatapa. Lapselle leikki on tutkimista ja kokeilemista, se on lasten tapa oppia ja työstää asioita. Leikkiessään lapset käyvät läpi kaikkea kokemaansa, näkemäänsä ja kuulemaansa. Leikissä lapsen luottamus itseensä ja omiin kykyihinsä kasvaa, sillä leikkiessä voi harjoitella turvallisesti erilaisia taitoja ilman epäonnistumisen pelkoa. Leikki on paras väline lapselle tutustua itseensä sekä ympäröivään maailmaan ja meille aikuisille se on hyvä hetki kohdata lapsi yksilönä.

Annamme lapselle aikaa ja tilaa rauhalliseen omaehtoiseen leikkiin ja mahdollisuuksien mukaan lapset voivat jatkaa samaa leikkiä pidemmän aikaa. Päiväkodissamme on monipuolisesti eri-ikäisten lasten leikki- ja pelivälineitä. Meidän aikuisten tehtävänä on ylläpitää ja kehittää virikkeellistä leikkiympäristöä. Leikki on myös osa arjentalanteita, kuten loruttelua pukemistilanteissa. Meillä leikki syntyy lapsen toivetta kunnioittaen. Aikuisen roolina on järjestää tila ja suunnitella aika leikille. Tärkeää on ottaa huomioon lapsen ikä, leikkitaidot ja persoonallisuus sekä kavereussuhteet. Halutessaan lapsella on mahdollisuus leikkiä myös yksin.

Aikuinen joko osallistuu, ohjaa tai havainnoi leikkiä. Ennen kaikkea aikuisen rooli on luoda lapselle turvallisia vuorovaikutustilanteita ja ottaa huomioon lapsen kiinnostuksen kohteet. Aikuinen ei ohjaa lasta leikkimään vain tietynlaisia leikkejä, esimerkiksi sukupuolen tai muun ominaisuuden mukaan, vaan lapsi saa itse löytää itseään kiinnostuvan leikin.

6 OPPIMISTOIMINTOJEN ORGANISOINTI

Vaaralan päiväkodin tiloja ei ole alun perin suunniteltu päiväkodiksi. Tiloja muokataan vuosittain kulloisenkin lapsiryhmän kokoa ja ikätasoa vastaavaksi. Pääperiaatteena on kodinomaisuuden säilyttäminen, selkeät tilat ja tilojen luova käyttö. Kaikilla välineillä on oma paikkansa ja ne ovat lasten käytettävissä ikätason mukaisesti. Lapset jaetaan pienempiin ryhmiin, jolloin ohjattu toiminta on yksilöllisempää. Pienryhmätoiminta on tärkeä osa toimintaamme.

Turvalliset aikuiset sekä lämmin ja hyväksyvä ilmapiiri ovat oppimisen perusta. Päiväkodissamme on ammattitaitoinen kasvatushenkilöstö, joka on tietoinen lapsen ikätason mukaisesta kehityksestä ja osaa asettaa lapselle sopivia oppimistavoitteita. Näin lapsi saa positiivisia onnistumisen kokemuksia. Aikuisen tehtävä on herätellä lapsen kiinnostusta oppimista kohtaan olemalla kannustava ja huomioimalla lapsen omat kiinnostuksen kohteet. Päiväkodissamme on lasten käytössä muutama tietokone, joita käytetään oppimisvälineinä aikuisen ohjaamana.

Lapsi on luonnostaan aktiivinen ja utelias. Hän oppii näkemällä, kokemalla ja tekemällä. Tarjoamme lapselle monipuolisesti erilaisia elämyksiä ja kokemuksia. Taidekasvatuksen avulla tarjoamme lapselle myönteisiä kokemuksia ja elämyksiä musiikista, kädentaidoista, tanssista ja kuvallisesta ilmaisusta. Lapsi voi ilmaista itseään itselleen ominaisella tavalla sekä kokea oppimisen iloa ja riemua. Rohkaisemme lasta omista saavutuksista nauttimiseen ja opetamme toisten työn arvostamista. Taidekasvatuksen aiheissa huomioimme kalenterivuoden juhlat ja vuodenajat.

Piirrämme, maalaamme, muovailemme tai askartelemme viikoittain. Lapset tutustuvat väreihin, erilaisiin materiaaleihin, välineisiin ja työtapoihin. Säännölliset kädentyöt tukevat lapsen hienomotoristen taitojen kehittymistä. Laitamme lasten töitä esille ja keräämme niitä lapsen omaan kansioon. Kansiota lapset ja vanhemmat voivat seurata lapsen taitojen kehittymistä.

Musiikkituokioissa laulamme, soitamme rytmisoittimilla, kuuntelemme musiikkia ja tanssimme. Musiikkituokioiden lisäksi laulaminen ja loruttelu ovat osa päivän toimintaa. Mahdollisuuksien mukaan käymme lasten kanssa erilaisissa konserteissa.

Päivittäinen ja monipuolinen liikunta on lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle välttämätöntä. Se on lapselle luontainen tapa tutustua itseensä ja ympäristöönsä. Liikunta on hauskaa ja iloista toimintaa, joka tapahtuu spontaanisti lapsesta lähtevänä tai ohjattuna toimintana. Nautimme liikunnasta ilman suorituspainetta. Tutustumme eri urheilumuotoihin ja välineisiin vuodenaikojen mukaan. Teemme kävelyretkiä erilaisissa maastoissa. Pelaamme ja leikimme liikuntaleikkejä, joiden kautta lapset opettelevat voittamista, häviämistä ja yhteisten sääntöjen noudattamista. Musiikki, sadut ja mielikuvitus kuuluvat olennaisesti lasten liikuntaan. Liikunnan kautta lapsi tutustuu omaan kehoonsa ja harjoittelee sen hallintaa. Liikunta ylläpitää lapsen terveyttä ja kuntoa.

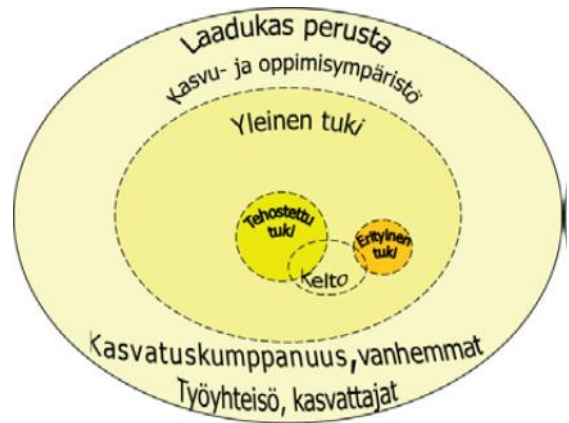

Lapsi kohtaa päivittäin luonnollisissa tilanteissa arkipäivän matematiikkaa. Yhdessä lasten kanssa harjoittelemme leikinomaisesti lapsille tuttujen ja heitä kiinnostavien materiaalien, esineiden ja välineiden avulla nimeämistä, luokittelua, vertaamista, päättelystä ja yksinkertaista laskemista. Eri-ikäisten pelien, leikkien, laulujen, lorujen, pienten työtehtävien ja keskusteluhetkien avulla lapsi luontaisesti kehittää matemaattista ajatteluaan.

7 MONINAISUUS VARHAISKASVATUKSESSA

7.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Vaaralassa toteutetaan Vantaan ”kolmiportaisen tuen”-mallia, johon kuuluu yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Laadukas ja tasapuolinen varhaiskasvatus sekä hyvä kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa ovat työmme lähtökohtia. Sitoudumme noudattamaan yhteisesti sovit-
tuja toimintatapoja positiivisessa hengessä. Luomme lapselle turvallisen kasvuympäristön, johon lapsi kokee olevansa tervetullut omana itsenään. Selkeä päiväjärjestys ja tukikuvien käyttö ovat osa arkeamme ja helpottavat lapsen kotiutumista ryhmään. Pidämme tärkeänä toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Arvioimme jatkuvasti käytössämme olevia menetelmiä, omaa tapaamme toimia ja ohjata lasta sekä muokkaamme oppimisympäristöä lapsen kasvua ja kehitystä tukevaksi.

Jokaiselle lapselle laaditaan oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu) yhdessä vanhempien kanssa. Siihen kirjataan lapsen vahvuudet ja mahdolliset tuentarpeet. Tuen tarpeen ilmetessä teemme suunnitelmallista havainnointia ja kirjaamista, jonka perusteella otamme käyttöön tarvittavia pedagogisia tukitoimia varhaiskasvatuksen käytössä olevasta yleisen tuen valikosta. Teemme yhteistyötä alueen konsultoivan erityislastentarhanopettajan (kelton) ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Jos yleinen tuki ei riitä, lapselle laaditaan tehostetun tuen suunnitelma yhdessä vanhempien ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Tehostettu tuki on yksilöllistä, säännöllistä ja päivittäistä lapselle suunniteltua toimintaa.

Erityistä tukea annetaan lapsille, joiden varhaiskasvatusta ei heidän kasvun, kehityksen ja oppimisen vaikeuksien vuoksi voida järjestää muuten. Tämä koskee vaikeasti monivammaisia, kehitysvammaisia ja / tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia lapsia.

7.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen ja uskontokatsomuskasvatus

Monikulttuuristen lasten osalta tavoitteena on lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin tukeminen sekä suomenkielen perustaitojen harjaannuttaminen ja suomalaisen kulttuurin välittäminen lapselle. Suomi toisena kielenä opetus eli S2-opetus on monikulttuuristen lasten tavoitteellista ja säännöllistä suomen kielen opetusta.

Varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu) laaditaan yhdessä vanhempien kanssa muutama kuukausi hoidon aloittamisen jälkeen. Vasuun kirjataan lapsen äidinkielen, suomenkielen ja kulttuurin tukemisen tavoitteet ja menetelmät. Kaikkien yli 3-vuotiaiden lasten suomenkielen taitojen kehittymistä seuraamme seurantalomakkeen avulla. Tärkeimpänä oppimisen muotona pidämme leikkiä. Lisäksi hyödynnämme menetelminä mm. kuvatukea toiminnassa, pienryhmätoimintaa, kielikerhoa (S2), selkeää suomen kieltä sekä asioiden ja esineiden nimeämistä.

Vaaran yksikössä monikulttuurista varhaiskasvatusta toteutetaan pääkaupunkiseudulla käytössä olevan Monikulttuurinen varhaiskasvatus- toimintamallin (Moniku) mukaisesti. Meillä on Moniku-vastaava, joka osallistuu monikulttuurisen varhaiskasvatuksen alueelliseen toimintaryhmään ja vastaa tiedonsiirrosta yksikössämme. Teemme yhteistyötä kieli- ja kulttuurikoordinaattorin, tulkin sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Eettinen kasvatus sisältyy kaikkeen toimintaamme. Arkipäivän tilanteiden avulla tarkastelemme lasten kanssa anteeksi pyytämisen ja saamisen merkitystä, oikean ja väärän sekä hyvän ja pahan erottamista. Käsitlemme myös suvaitsevaisuutta, oikeudenmukaisuutta, reiluuutta ja huolenpitoa. Opettelemme arvostamaan omaa kulttuuria ja kunnioittamaan muita kulttuureita. Jokaisessa lapsiryhmässä huomioimme lasten erilaiset kulttuurit ja tarjoamme lapsille kokemuksia niistä.

Tutustumme lasten kanssa uskonnollisiin juhlapyhiin sekä siihen, miten ja miksi niitä vietetään. Pohdimme lasten kanssa heitä askarruttavia uskonnollisia kysymyksiä ja asioita. Käymme lasten kanssa pääsiäis- ja joulukirkossa kunnioittaen perheiden vakaumusta. Isommat lapset käyvät kirkossa hiljentymishetkellä noin kerran kuukaudessa.

7.3 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Vaaran lähialue tarjoaa upeat mahdollisuudet metsäretkiin, ulkoiluun lähipuistoissa ja tutustumiseen rakennettuun ympäristöön. Ympäristökasvatuksessa on tärkeää yhdessä tekeminen, ympäristön havainnointi ja tutkiminen, luonnon kunnioittaminen, seikkailu ja oivaltamisen riemu. Samalla huomioimme vuodenaikojen vaihtelun luonnossa.

Päiväkodissamme kierrätys on osa arkea ja sitä kautta lapsella on mahdollisuus osallistua omalla panoksellaan kestäväan kehitykseen. Aikuinen tarjoaa mallin omalla esimerkillään. Kiinnitämme huomiota materiaalivalintoihin käyttämällä kierrätys- ja luonnonmateriaaleja. Päiväkodissamme on käytössä Kestävän kehityksen -opas (Keke päiväkodissa), jonka avulla suunnittelimme tavoitteellisen ja meille sopivan kestävan kehityksen ohjelman osaksi toimintaamme. Meillä on myös kaksi ekotukihenkilöä päiväkodissamme. He toimivat kestävan kehityksen sanansaattajina.

8 ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Esiopetuksessa noudatamme Opetushallituksen vahvistamaa Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita, Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa sekä Varhaiskasvatuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa 6-vuotiaille.

8.1 Esiopetuksen toiminta-ajatus ja tavoitteet

Vaaralan päiväkodissa esiopetuksen pohjana on lapsen innostus, ilo, uskallus kokeilla ja tehdä asioita. Lapsi on luonnostaan utelias ja haluaa oppia. Me aikuiset pysähdymme kuuntelemaan lasta ja tartumme lasten omiin kiinnostuksen kohteisiin.

Hyvä vuorovaikutus lapsen ja aikuisen välillä on lähtökohta kaikelle toiminnalle. Rohkaisemme lasta kertomaan ja keskustelemaan asioista sekä etsimään itse omia vastauksia eteen tuleviin kysymyksiin. Korostamme myös taitoja toimia osana ryhmää toista kunnioittaen. Autamme lasta löytämään oman tapansa oppia ja saamaan myönteisiä kokemuksia itsestään oppijana. Tätä kautta vahvistamme lapsen minäkuvaa.

8.2 Esiopetuksen järjestäminen ja oppimisympäristö

Vaaralan päiväkodissa esiopetusta annetaan Tirlittanin talossa. Esiopetusryhmässä harjoittelemme isossa ryhmässä toimimista. Työskentelemme myös paljon pienryhmissä, jolloin oppimistilanteet ovat rauhallisempia. Esiopetuksen suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa ryhmän kasvatushenkilökunta. Suunnittelussa huomioimme lapsen päivän kokonaisvaltaisesti, niin että se sisältää sopivassa suhteessa myös lepoa ja rauhallisia leikkihetkiä. Vuosittain laadimme ryhmälle toimintasuunnitelman, jossa huomiomme lasten vahvuudet, tarpeet ja toiveet. Jokaiselle lapselle laaditaan myös henkilökohtainen esiopetuksen oppimissuunnitelma (Leops) yhdessä vanhempien kanssa.

Meillä maksutonta esiopetusta annetaan 8.30–12.30 välillä ja täydentävä päivähoito jatkuu samassa ryhmässä. Esiopetuksessa noudatetaan koulun työ- ja loma aikoja. Järjestämme myös valmistavaa opetusta niille monikulttuurisille lapsille, jotka ovat siihen oikeutettuja. Valmistavan opetuksen lapset osallistuvat maksuttomaan esiopetukseen ja sen lisäksi heille järjestetään yksi tunti päivässä erillistä opetusta suomen kielessä. Tämä tunti toteutetaan erikseen sovittavana ajankohtana lapsen kokonaishoitoajasta riippuen. Näille lapsille laaditaan oma lapsen valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma, kaksikielisyyden suunnitelma ja suomen kielen oppimista seurataan seurantalomakkeen avulla.

Tavoitteenamme on selkeä ja kannustava oppimisympäristö, jossa lapsi pystyy toimimaan itsenäisesti. Kaikki tavarat ovat lasten käytettävissä ja saatavilla. Käytämme paljon kuvallista ohjeistusta toiminnan ohjauksessa sekä tukena päivärytmin hahmottamisessa.

8.3 Yhteistyö

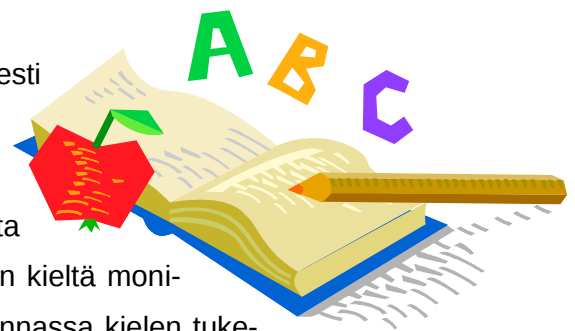
Tärkeimmät yhteistyökumppanimme ovat lasten vanhemmat. Haluamme luoda avoimen ja luottamuksellisen ilmapiirin, jossa vaikeistakin asioista pystytään puhumaan. Vanhempainillan järjestämme heti syksyn alussa ja Leops -keskustelut pidämme syksyn aikana jokaisen perheen kanssa. Meillä on myös aina aikaa jutella vanhempien kanssa mieltä askarruttavista asioista.

Pidämme tärkeänä, että tunnemme jokaisen lapsen ja siksi järjestämme tiedonsiirtopalaverin lapsen aikaisemman päivähoitoryhmän henkilökunnan kanssa ennen kuin lapsi aloittaa esiopetusryhmässämme. Heti syksyn alussa, kun toiminta on lähtenyt käyntiin, konsultoiva erityislastentarhanopettaja tulee tutustumaan lapsiryhmäämme ja sen toimintaan. Yhteisten havaintojen pohjalta arvioimme lapsen vahvuudet ja mahdolliset tuen tarpeet. Esiopetuksessa toimii myös oppilashuoltoryhmä, jonka tavoitteena on lapsen eheän oppimispolun turvaaminen. Oppilashuoltoryhmä on moniammatillinen ja siihen kuuluvat päiväkodin johtaja, esiopetusryhmän opettajat, konsultoiva erityislastentarhanopettaja ja neuvolan terveydenhoitaja. Oppilashuoltoryhmä kokoontuu tarpeen mukaan vähintään kerran vuodessa ja siitä ilmoitetaan aina myös vanhemmille. Esiopetusvuoden päätteeksi keväällä pidämme vanhempien kanssa leops- arviointikeskustelun, jonka pohjalta täytämme EsKo-tiedonsiirtolomakkeen kouluun. Sen tarkoituksena on varmistaa opetuksen järjestämistä varten tarpeellisen tiedon siirtyminen kouluun.

8.4 Sisältöalueet

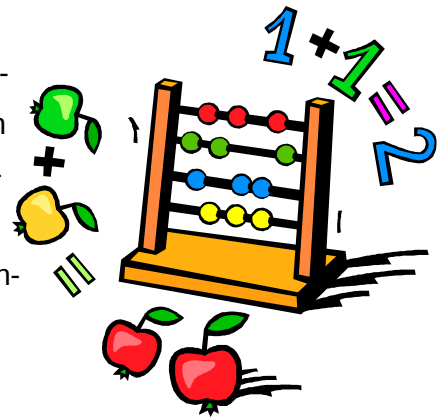
Kieli ja vuorovaikutus

Vaaralassa painotamme ilmaisua ja rohkaisemme lasta avoimesti ilmaisemaan mielipiteitään ja osallistumaan aktiivisesti ryhmän toimintaan. Myös kuuntelemisen taito on avain tasapuoliseen vuorovaikutukseen. Meillä luetaan paljon kirjoja ja sitä kautta lapsi rohkaistuu itse luomaan tarinoita ja esityksiä ja tutkimaan kieltä monipuolisesti. Käytämme kuvatukea monipuolisesti kaikessa toiminnassa kielen tukena. Esiopetusvuoden aikana tutustumme kirjaimiin, äänteisiin, tavuihin ja riimeihin. Tätä kautta luodaan pohjaa luku- ja kirjoitustaidolle. Käytössämme on myös tietokone, jonka avulla pystymme yksilöllistämään opetusta lapsen taitotasoa huomioiden, erityisesti akateemisissa aineissa.

Matemaattiset valmiudet

Haluamme opettaa lapsen näkemään, että matematiikkaa on kaikkialla ja se on kivaa. Lapsen luontainen tapa tutkia ja kokeilla asioita, on tapa jolla lähestymme matemaattisia käsitteitä ja ilmiöitä. Tutustumme lukumäärään, numeromerkkeihin ja lukujonotaitoihin sekä muihin matemaattisiin käsitteisiin ja sitä kautta luomme ja vahvistamme pohjaa matematiikan oppimiselle.

Oppimisvalmiudet ja työskentelytaidot

Esiopetusvuoden alussa kartoitamme lapsen oppimisvalmiuksia ja huomioimme erilaiset tarpeet toiminnan suunnittelussa. Keskittyminen, ohjeiden kuunteleminen ja noudattaminen ovat keskeisiä asioita itsenäisessä työskentelyssä. Ryhmässä toimimisessa keskustelu- ja neuvottelutaidot ovat tärkeitä. Nämä ovat asioita, joita haluamme esiopetuksessa painottaa.

Etiikka ja katsomus

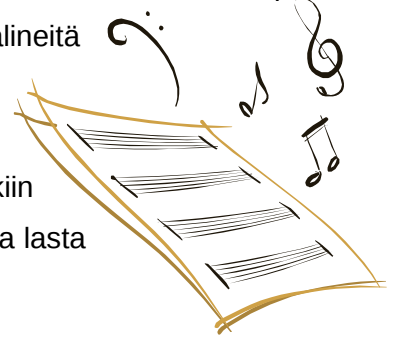
Keskeisiä teemojamme esiopetuksen eettisessä kasvatuksessa ovat suvaitsevaisuus, erilaisuuden hyväksyminen ja oikeudenmukaisuus. Eettinen kasvatusta sisältävä toimintaamme ja on koko ryhmälle yhteistä. Huomioimme erilaiset kulttuurit ryhmässämme ja pyrimme tarjoamaan lapsille kokemuksia niistä.

Uskontokasvatuksen tavoitteena on antaa lapsille mahdollisuus kohdata uskontoon liittyviä asioita. Teemme säännöllistä yhteistyötä Hakunilan seurakunnan lapsityön kanssa. Osallistumme seurakunnan järjestämiin kirkkotapahtumiin ja huomioimme kirkkovuoden juhlat. Perhe päättää mihin toimintaa lapsi saa osallistua.

Musiikki ja kädentaidot

Tavoitteenamme on antaa monipuolisia kokemuksia taiteesta ja musiikista. Rohkaisemme lapsia toteuttamaan omia ideoitaan tarjoamalla heille erilaisia materiaaleja ja välineitä ja opetamme heitä niiden käytössä. Musiikki ja kädentaidot ovat läsnä kaikessa toiminnassa opitellessamme erilaisia taitoja, kuten rytmitavutus, lorut, riittely, hieno- ja karkeamotoriikka. Taiteeseen ja musiikkiin tutustumme myös erilaisten retkien kautta. Tavoitteenamme on kannustaa lasta rohkeaan ilmaisuun ja taide ja musiikki ovat hyvät välineet siihen.

Liikunta ja luonto

Liikunnalla on tärkeä merkitys lapsen kehityksessä, joten päivittäinen monipuolinen liikunta on osa arkeamme. Tutustumme lasten kanssa monipuolisesti eri liikuntamuotoihin ja -lajeihin sekä eri liikkumisympäristöihin. Osallistumme alueen päiväkotien yhteisiin liikunta tapahtumiin. Haluamme luoda lapselle myönteisen asenteen liikuntaan ja sen antamiin mahdollisuuksiin. Aikuisen positiivinen suhtautuminen ja esimerkki ovat paras malli lapselle.

Vaaralassa luonto on lähellä ja hyödynnämme sen tarjoamia mahdollisuuksia monipuolisesti. Pyrimme yhdistämään luonnon kaikkiin esiopetuksen sisältöalueisiin joustavasti. Etsimme luonnosta numeroita, kirjaimia, värejä, hajuja ja makuja. Näin lapsi oppii itse tutkimalla, tekemällä ja kokemalla ja oppii ymmärtämään sekä arvostamaan luontoa ja sen mahdollisuuksia.

Kaikessa esiopetustoiminnassa korostamme leikin merkitystä. Aina on aikaa leikille!

9 TYÖYHTEISÖN RAKENTEET JA TOIMINNAN ARVIOINTI

Edustuksellinen tiimi kokoontuu 1-2 kertaa kuukaudessa, siinä on edustajat jokaisesta lapsiryhmästä ja puheenjohtajana toimii päiväkodin johtaja. Edustuksellisessa tiimissä käsitellään koko päiväkotia koskevien asioiden lisäksi varhaiskasvatuksen johtoryhmästä tulleita asioita. Linkkitiimi suunnittelee lapsiryhmien välisiä yhteisiä tapahtumia ja virtatiimi suunnittelee työhyvinvointiin liitty-

vää toimintaa, molemmat kokoontuvat muutaman kerran vuodessa. Pedagoginen tiimi kehittää yksikön pedagogista toimintaa ja tiimiin kuuluvat päiväkodin lastentarhanopettajat sekä johtaja.

Viikoittaisissa tiimipalavereissa lapsiryhmän henkilökunta suunnittelee ja arvioi oman lapsiryhmänsä toimintaa. Toimintakauden alussa jokainen tiimi tekee tiimisopimuksen, jossa sovitaan yhteiset linjat hoito- ja kasvatustyöhön sekä muihin työkäytäntöihin liittyen. Palavereissa käydään läpi myös yksittäisen lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita. Esimies osallistuu tiimipalaveriin kerran vuodessa ja aina tarvittaessa.

Toimintakauden lopussa pidämme päivähoitoyksikön yhteisen kehittämisen- / suunnittelupäivän. Päivän aikana arvioimme kulunutta toimintavuotta ja luomme yhteisiä linjoja tulevalle toimintakaudelle. Ryhmät pitävät suunnitteluillat elo- ja tammikuussa, jolloin tehdään toimintasuunnitelma tulevalle toimintakaudelle. Henkilökunnan yhteisiä kasvatusiltoja pidämme tarvittaessa.

Yksikössämme käydään vuosittain kehityskeskustelu työntekijän ja esimiehen välillä. Keskustelussa työntekijä arvioi omaa työskentelyään ja asettaa kehittämistavoitteita työlleen. Keskustelussa annetaan palautetta puolin ja toisin.

Joka toinen vuosi suoritettussa asiakaskyselyssä perheillä on mahdollisuus arvioida toimintaamme. Otamme huomioon vanhempien toiveet ja käsittelemme niitä tiimeissä.

10 YHTEISTYÖTAHOT JA KUMPPANUUDET

Toimimme yhteistyössä muiden lasten kanssa työskentelevien tahojen kanssa. Yksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneistamme on konsultoiva erityislastentarhanopettaja (kelto). Kelto käy toimintavuoden aikana päivähoitoryhmissä ja keskustelee ryhmän henkilökunnan kanssa lapsiin liittyvistä asioista. Tarkoitus on varmistaa, että jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti. Kelton vierailusta tiedotetaan aina etukäteen vanhemmille. Vanhemmat voivat halutessaan olla myös itse yhteydessä keltoon lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvissä asioissa.

Teemme tiiviisti yhteistyötä neuvolan kanssa ja meillä on käytössä pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksessa kehitetty malli 4-vuotiaan lapsen hyvinvoinnin ja kehityksen arviointiin (Hyve). Yhteistyöstä eri tahojen kanssa neuvottelemme aina ensin vanhempien kanssa.

Päivähoidon kanssa yhteistyötä tekevät mm.

11 HYVINVOINTITYÖ

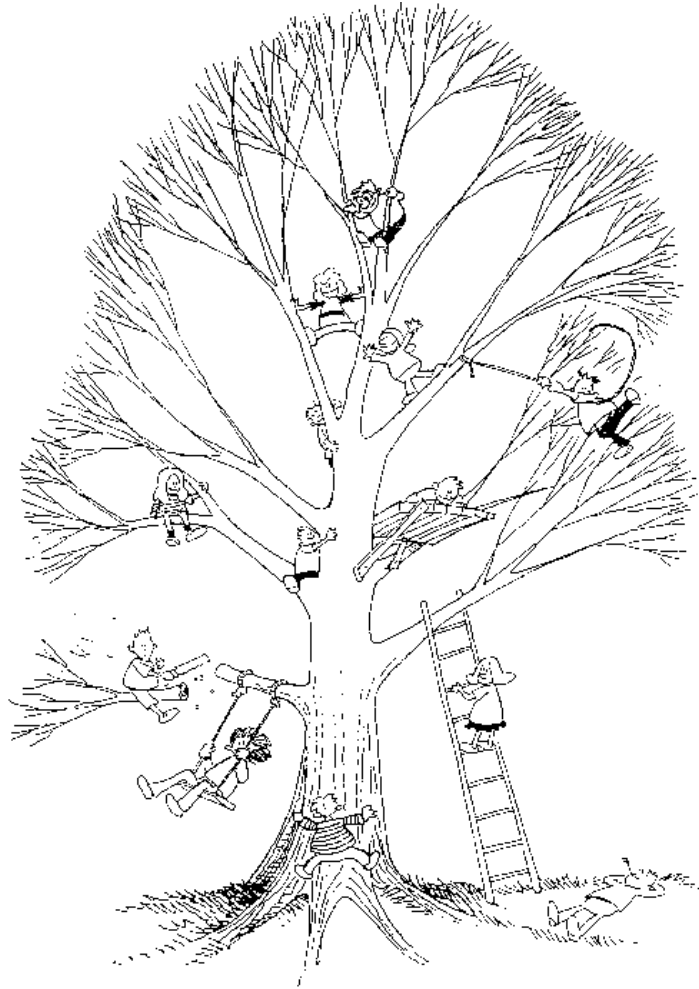
Hyvinvointityön tavoitteena varhaiskasvatuksessa on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja varhaisen puuttumisen keinoin ennaltaehkäistä mahdollisia vaikeuksia. Meillä sitä toteuttaa koko työyhteisö yhteistyössä vanhempien ja edellä mainittujen yhteistyötahojen kanssa. Hyvinvointityön tavoitteena on myös turvata koko työyhteisön työhyvinvointi. Edustuksellisen tiimin jäsenten tehtävänä on hyvinvointityön käytänteiden ja toimintamallien kehittäminen ja seuranta.

12 VARHAISKASVATUKSEN VIESTINTÄ

Vanhempainilloissa kerromme vanhemmille työtämme ohjaavista asiakirjoista. Tarkoituksenamme on tuoda esille työmme tavoitteellista, suunnitelmallista ja pedagogista puolta. Toiminnastamme kerromme tarkemmin aloituskeskusteluissa, vanhempainilloissa ja kasvatustilaisuuksissa. Kirjalliset tiedotteet, ilmoitustaulu, puhelinkeskustelut ja sähköposti toimivat viestinnän välineinä.

Kerromme vanhemmille suullisesti päivittäisestä toiminnasta. Viikko tai kuukausikalenterit kertovat yksityiskohtaisemmin toiminnasta sekä tapahtumista ja ovat luettavissa ryhmien ilmoitustauluilla. Varhaiskasvatussuunnitelman vanhemmat saavat halutessaan luettavaksi.

*"Lasta ei kasvateta siksi,
että hän olisi mahdollisimman
mukava ja vaivaton meille, vaan siksi,
että hän terveenä ja väkeväenä
voi täyttää tulevan paikkansa
ja löytää itsensä."*

~ Maria Jotuni ~

Vantaa

Sivistystoimi, varhaiskasvatus
Vaaralan varhaiskasvatuksen toimintayksikkö
Vaaralan päiväkoti
Vaaralantie 32
01230 Vantaa
09 839 30275